

ABONAMENTUL.

Pentru monarhie:

Pe an 18 cor. $\frac{1}{2}$ an
9 cor. $\frac{1}{4}$ 4-50 fil.

□ □

Pentru străinătate:

Pe un an 24 coroane
 $\frac{1}{2}$ an 12 cor. $\frac{1}{4}$ an
6 coroane.

Unirea

INSERTIUNI.

Un șir garmond:
odată 14 fil., a doua
oară 12 fil., a treia
oară 10 fil.

□ □

Tot ce privește foaia
să se adreseze la: Re-
dacțiunea și admini-
strațiunea „Unirea”
în Blaj.

Foaie bisericească-politică. — Apare: Marța, Joia și Sâmbăta.

I. M. Moldovanu.

În sfârșit așa s'a întâmplat precum am așteptat.

Averea cea mare a părintelui prepozit dela Blaj I. M. Moldovanu, în valoare de aproape un milion coroane — e testată pentru scopuri de binefacere și culturale capitlului metropolitan deacolo.

Nici că se putea altfel. Cine l-a cunoscut pe părintele Moldovanu, a știut, a trebuit să știe, că Sfinția Sa numai așa își va întrebuița averea.

La dreptul vorbind numai astfel de faptă a fost vrednică de părintele Moldovanu

Mulți se vor mira poate de aceste cuvinte ale mele, dar n'au penține.

Citim în viața lui Alexandru cel mare, că dăruind el unui supus al său un oraș întreg cu toate venitele orașului și ale jurului aceluia, supusul, zăpăcit de cinstea și norocul ce l-a ajuns așa dintr'odată, a zis cătră marele împărat: Nu-mi fă o cinste așa de mare, căci nu sunt vrednic de ea! la cari cuvinte împăratul ar fi răspuns: Se poate, că tu nu ești vrednic de aceasta cinste, dar numai o astfel de cinste e vrednică de mine! — Întâmplarea aceasta mi-a venit în minte, când am aflat despre fapta părintelui Moldovanu. Nici noi cei de astăzi, cari am fost crescuți și suntem căpătuți prin jertfele mari ale înaintașilor noștri, dar cari — trebuie să recunoaștem — nu prea știm ce este jertfa și abnegațiunea adevărată și nu avem simț decât numai pentru trebușoarele și interesele noastre mărunte, nici noi, zic, nu suntem vrednici de marea binefacere a părintelui Moldovanu, — dar tot atât de adevărat este, că numai o astfel

de jertfă a fost vrednică de părintele Moldovanu.

Pentru că întreb: Când și unde n'a fost condus Sfinția Sa de cea mai curată dregoste și de cea mai nobilă însuflețire pentru biserică și neam? Deja ca om tinăr s'a hotărât să-și jertfească lui Dumnezeu, bisericii și națiunii sale tinerețele și toată puterea sa de muncă și de jertfă. De aceea s'a hirotonit de preot celib, ca cu atât mai neîmpiedecat să poată lucra pentru Dumnezeu, pentru biserică și pentru neam

Și a lucrat. Dar cu câtă chibzuială de adevărat econom!

Hotărît, Ilustritatea Sa Dl Moldovanu, a fost totdeauna și în toate cele un mare econom. Ca unul, care a moștenit dela T. Cipariu —, marele său dascăl — un capital de cunoștințe din cele mai rare la noi Români și, mai ales, o nemărginită sete de știință, care îl îndeamnă să cerceteze toate chestiunile până în mărunțiile lor, ar fi putut umple lumea cu cărțile sale; ba, dată fiind vrâsta frumoasă, care l-a învrednicit Dumnezeu să o ajungă, ar fi putut scrie biblioteci întregi și și-ar fi putut afișa numele deasupra tuturor chestiunilor noastre științifice și literare. — Dar Sfinția Sa a preferit să scrie mai puțin dar cu atât mai temeinic, încât abia cred, că s'ar putea eineva asămăna în privința aceasta cu Sfinția Sa.

Cele două volume ale sale de Acte sinodali vor fi pururea indispensabile istoriografiei românești, iar cele câteva spicuri și recensțiuni vor ramănea, ca modele neperitoare de agerime critică și de bogăție de cunoștințe. Când i-ai citit scrierile D-Sale, te cuprinde într'adevăr așa o părere de rău adâncă, că omul acesta a scris așa de puțin, că a fost așa de econom. Econom a fost Sf. Sa și în cvinte. Șapte ani am învățat în Blaj și în acești șapte

ani, au fost firește multe ocaziuni mari și însemnate în viața Bisericii și națiunii noastre și totuș n'am avut fericirea să-l aud cuvântând niciodată.

St. Sa a vorbit rar, rar de tot și în viața noastră publică, deși a fost unul din cei mai muncitori și mai hotărîtori factori ai ei. Dar când a vorbit, vorba lui a fost vorbă, de care ne-am înțeleptit cu toții. Să ne aducem, bunăoară, aminte de cuvântul așa de simplu, dar așa de adânc, rostit la adunarea jubilară a Astei din Blaj în 1911. Sf. Sa a zis, că Asociațiunea, ca societate curat culturală, dacă vrea să înainteze, trebuie să se ferească de politică, atât de cea antigubernamentală, ca să nu vină în conflict cu autoritățile noastre publice cari, într'un asemenea caz, i-ar putea strică forte mult, cât și de cea confesională ca să nu se ciocnească cu o parte sau alta a neamului, pentru că atunci în loc de a fi societate de înfrățire a neamului întreg în munca culturală ar deveni teatrul luptelor fratricide între fiii aceluiaș neam. Putea-se da un sfat mai cuminte unei societăți destul de tinere încă? Un singur sfat și totuș cât de mare și de înțelept! Și dacă econom a fost Il. Sa în științe și econom și în cuvinte, cum n'ar fi fost econom în adevărata economie, în strângerea paralelor și în agonisirea averilor?

Alții dăruesc niște sumulițe pentru câteva scopuri filantropice la ordinea zilei și lasă să li-se trimbițe numele în toate ziarele, dar părintele Moldovan nu face așa. El adună ban lângă ban, cumpără casă după casă, moșioară după moșioară, ca să-și poată ferică biserica și națiunea sa, prin o fundațiune de aproape un milion, mai observând numai aceea, că „în literalele fundaționale s'a scris că-și rezervă ad dies vitae folosința venitului”, dară

aci declară, că nu va folosi nici un ban din venitele fundațiunii — afară poate de venitul realităților din Blaj și Ciufud, dacă zilele de năcaz i-se vor prea înmulți — ci din contră va mai depură (plăți) din datorii.

Când mă gândesc și numai la scrisul și la graiul părintelui Moldovan, încă îmi vine să-i zic cu poetul, că așa cuvântul și l-a potrivit, ca mii de inimi la un fel să bată și miilor de veacuri a vorbit! Ce să zic însă despre această faptă măreață, care încununează ca un strălucit apus de seară asfințitul vieții sale?! Mii de inimi tinere, cari se vor împărtăși de binefacerile fundației sale, la un fel vor bate, înfiorate de acelia-și sentimente de adâncă mulțumită și recunoștință față de memoria marelui binefăcător și vor slăvi numele lui din veac în veac!

Ioan Georgescu.

M. Sa către populația din Galiția și Bucovina. Foia oficială „Wiener Zeitung, publică următorul rescript prea înalt:

Iubite Conte Stürgkh!

Starea de războiu, care aruncă sarcini mari asupra populației din întreaga monarhia, apasă în mod deosebit ținuturile din Bucovina și Galiția, bătute de operațiunile strategice. Năcazurile, cari au năpădit aceste ținuturi, Mi-au umplut sufletul de o adâncă intristare. Scumpii mei supuși, la

cari siguranța personală, posesiunea liniștită a gliei moștenite, comerțul și întreaga muncă li-e în primejdie, pot să aștepte de sigur compătimirea și grija Mea părintască. Aștept însă dela constanța lor patriotică, că vor suporta cu curaj încercările venite asupra lor și având încredere în viitorul asigurat vor coopera și ei la vindecarea ranelor vieții economice. Încredințez guvernul Meu, ca să se îngrijească în mod deosebit de teritoriile atinse în mod nemijlocit de războiu și înainte de toate în armonie cu factorii locali competenți, să facă dispozițiile necesare, pentru alinarea mizeriei îngrozitoare.

Am toată încrederea, că populația învingând năcazurile momentului, având și mai departe încredere în grija Mea, va fi în stare, în scurtă vreme să reparăze pagubele suferite în îndestulirea generală și va câștiga din nou baze necesare pentru dezvoltarea salutară a vieții culturale.

Wiena, 25 Oct. 1914.

Francisc Iosif m. p.
Stürgkh m. p.

Convocarea dietei. În cercurile politice s'a lansat știrea, că guvernul are de gând să convoace parlamentul și intențiunea aceasta a sa a și comunicat-o conducătorilor politici ai opoziției. În chestiunea aceasta, întrebând fiind contele *Andrássy* Gyula, a răspuns, că are cunoștință despre planul conchemării parlamentului. Premierul Tisza i-a comunicat, că guvernul află de lipsă să se convoace dieta, având să rezoalve unele proiecte, cari nu pot fi amânate. Astfel trebuie să se rezoalve proiectul despre prelungirea mandatului oficialilor comitatenzi și câteva proiecte de ordin economic. Din motivul acesta e de lipsă conchemarea dietei și a casei magnaților, cari vor ținea câteva

ședințe. Terminul pentru întrunirea deputaților încă nu e fixat.

Italia va face ordine în Albania.

Știrile din Roma anunță, că guvernul italian are intențiunea să pună în vigoare astfel de dispoziții, cari ar fi acomodate să oprească înaintarea epirotilor, și să sisteze luptele continuie ale acestora cu Albanezii; totodată s'ar pune capet și neînțelegerilor provocate la Valona de dezertorii cei mulți.

Punctul de mănecare al Italiei în această chestiune e limpede, ea adevărat vrea să câștige valoare hotărârilor aduse în Londra în chestia Albaniei. Fiindcă Italia e singura putere, care are de prezent mână liberă, ea trebuie să se angajeze la această problemă și va lucra din răspuțeri, ca puterile, dar mai ales tripla alianță să-și dea consimțământul la această acțiune.

Preoții militari și slujba lor în vreme de războiu.

Nu vor fi fără interes pentru cetitorii „Unirii“ câteva șire despre preoții militari, în timp de pace, dar mai ales în timp de războiu.

Numărul preoților militari în timp de pace nu este tocmai mare. Noi greco-catolicii români avem doar vre-o 4 preoți militari, iar încercările ce s'au făcut de a mări numărul lor s'au zădărnicit până acum de — budgetul militar, reclamat în măsură extraordinară, mai ales în anii din urmă, de înarmările efective.

În timp de războiu, sunt chemați la serviciu activ și preoții, cari sunt ținuți în evidență ca rezerviști. Cei ce vor să se prezinte la serviciu activ, în timp de războiu, au să se adreseze nu vicariatului apostolic campestru, ci comandai de întregire celei mai apropiate, dela miliția teritorială (honvezime). După înrolare, atari preoți

FOIȚA.

Piere l'Ermite și Răsboiul*).

Seriem anul 19....

A răsărit ziua din care au să se nască o mulțime de urmări. A sunat ceasul, de care toți se îngrozesc.

Brațul amenințător nu poate rămânea pururea încordat.

Unde de o jumătate de veac nu mai încetează cu fabricarea tunurilor, cu instruirea unei armate după alta, cu votarea miliardelor și a altor miliarde, ca să se poată pregăti cu mai multă putere de războiul apropiat, acolo zic, a trebuit să izbucnească războiul în zilele cele dintâi.

Răsboiul azi e fapt implinit.

O lume întreagă tremură de groază și de curiozitate.

Popoarele stau paznici la hotarele lor și așteaptă.

Măsurarea groaznică se începe. Năvala lui Attila a fost o jucărie de copil în asă-

mănare cu asta; în asemănare cu mulțimea calculului matematic, cu liniile ferate, cari în interval de 5 minute pot duce alte și alte transporturi. Punctul German din ceas în ceas se extinde mai departe tot mai departe pe pământul galic.

Două popoare mari, ca să se poată nimici unul pe altul concentrează puterile celea mai sălbatice, invențiunile celea mai moderne, știința cea mai exactă și sumele celea mai număroase de bani.

A trecut epoca vorbăriei.

Faptele vor vorbi cu o punctuozitate ce te îngrozește.

După zece zile se vor ciocni mai întâi într'un spaț necuprins de ochiul omensc. 500.000 oameni bineinstruiți operează în contra alor 500.000. Ai crede, că-i numa un regiment așa s'au ascuns de bine în șanțuri.

Trupa, care e observată să nimicește.

Cu toate acestea oamenii să luptă, să omoară imprumutat unul pe altul, să taie în sabie om pe om, ca și în timpurile prime ale istoriei universale, când instrumentele moderne de ucis oameni încă nu erau inventate.

Dar după zbcium de trei zile înceată de amândouă părțile. Inceată, că nervii sunt prea încordați, că tot omul e nespus de obosit, că rândurile sunt atât de rărite, că amândouă trupele sunt atât de bătute...

Depe asta se poate cunoaște, că nici una din armate nu e instare să se mai lupte, chiar nici cu ajutorul rezervelor.

În ciocnirile focului și a oțelului s'au nimicit armate întregi.

Altele nu mai au ofițeri.

Unele armate au grozav de mulți răniți. Acuma fiecare țară își chiamă rezervele și glotași.

Ii provăd în grabă cu celea de lipsă și ziua noaptea îi instruiază.

Pe calea cea mai grabnică îi duc pe câmpul de luptă. Să șpionează reciproc cu ajutorul aeroplanelor și a baloanelor. Sufletele să umplu de furia războiului.

Lupta a doua e începută.

Și asta durează mai multe zile, cu noroc schimbăcios cu speranță și cu mai mari deluzii. Jurnalarele din oră în oră aduc telegramele celea mai contrazicătoare. Poporul e într'o așteptare încordată. Însă în seara zilei a patra, un vânt de desperare suflă prin țara noastră...

Dușmanul nu retirează cu toată sfortarea și istețimea unei ofițerime brave, ca a noastră — deși înaintările le face întimpinând piedeci enorme.

Și din rezerve și glotași — de ambele părți — rămâne ce a rămas și din trupele prime.

Cete mici și ruine.

(Va urma).

*) Piere l'Ermite un recunoscut scriitor francez. Scrierile lui în spirit catolic tradează preotul cu tragere de inimă pentru patrie. Articolele de fond și foiletoanele apărute în jurnalul Croix i-au câștigat renume. Articolul ce-l dăm apăruse înainte de izbucnirea războiului. Parcă ar fi văzut în viitor.

sunt transpuși în rezerva suplinitoare a onorabilității și se denumesc apoi ca preoți militari activi pe durata războiului.

După o constatare oficială, cam 1200 preoți catolici au fost înrolați ca preoți militari, și dintre aceștia cam 320 au fost propuși spre denumire ca preoți militari pe toată durata războiului.

Preoții catolici sunt puși sub jurisdicția vicariatului apostolic castrens. Vicariul apostolic actual este episcopul *Emeric Bjelik*.

E interesant să se știe cari sunt facultățile și privilegiile de cari să bucură preoții militari. Amintesc câte-va:

Preoții militari pot administra toate sacramentele (afară, bineînțeles, de cel al ordului), pot îndeplini toate funcțiunile liturgice și parohiale, pot da deslegare în forul intern dela toate păcatele, chiar și dela cazurile în chip special rezervate pontificelui. Pot sluji sf. liturgie cu un ceas înainte de răsăritul zorilor și cu un ceas după amiază-zi, în caz de lipsă, și afară de biserică, în orice loc cuviincios, sub cerul liber sau sub pământ, cu sau și fără de antimisul cu sf. moaște.

Au privilegiul de a concede indulgențe plene convertiților cu prilejul conversiunii lor, și oricărui credincios aparținător armatei în primejdia morții, tot asemenea la Crăciun, la Paști și la sf. Maria Mare ori-cărui creștin, care se mărturisește și primește sf. cuminecătură.

În atari locuri, unde e necesar, din pricina atacurilor și a neplăcerilor cauzate de necredincioși ori eretici, se pot îmbrăca în chip laicesc.

Facultăți largi au și cu privire la încheierea căsătoriilor, pot da: dispenzații dela mai multe diferite impedimente derimătoare — etc. mai ales în articolul morții. Toate acestea sunt strict și precis normate în instrucțiunile ce li-se dau în mână fiecăruia, din partea autorității lor superioare.

Pentru vremea războiului actual vicarul apostolic *Bjelic*, ca răspuns la numeroase întrebări ce i-s'au pus mai ales din partea preoților civili înrolați — s'a dat, pe lângă invitațiunile obișnuite, o scurtă instrucție privitor la obligămintele și datorințele cele mai de frunte, ale preoților militari în timpul de războiu.

Reproducem câteva pasagii din aceea instrucție:

Înainte de toate, preotul militar trebuie să se năzuească să deștepte și nutrească încredere credincioasă în prevedința dumnezească la toate persoanele încredințate păstoririi sale. Are datorința să îndemne la credință și stărnicească între toate împrejurările, să mângâie și liniștească pe răniți, să administreze mângâierile sfintei religii celor greu răniți și muribunzilor pe cât permit împrejurările de pe terenul de bandajare ori de primul ajutor ori chiar și de pe câmpul de luptă. Ba chiar și operele trupesti ale carității și milostivirii să le deprindă fără de preget, sprijinind după putință pe medici. Încă pe timpul concentrării trupelor va fi datorința sa, de a îndemna pe soldați la primirea cu vrednicie a sfintelor Taine, precum și a fi ziua și noaptea la dispoziția celor ce ar vrea să se mărturisească.

Dacă corpul trupelor sale este trimis împotriva dușmanului, trebuie să provoace pe soldați ca să deștepte contribuție mani-

festându-o aceasta prin un semn oarecare extern (la latin prin atingerea sau ciocănirea pieptului cu mâna, la noi, poate prin semnul sfintei cruci, etc). Deslegarea va da-o în formă plurală, neexchizând dintrânsa, în intențiunea sa, nici pe acatolici.

La stăruința vicarului castrens, Pontificelul Roman a conces ca fiecare preot castrens dela noi să poată binecuvânta orice cruciuliță cu un simplu gest al mânei, provăzându-o cu indulgență *toties quoties*, prin ceea ce muribunzii, cari sărută aceea cruce ori o ating numai, ori cel puțin fac un act de contribuțiune, și oteresc lui Dumnezeu cu umilință moartea lor ca espiare pentru păcatele omenimii, și totodată rostesc ori invoacă în inima lor numele lui Isus, dobândesc indulgența plenară. De acest mijloc al grației să se facă uz cât de adeseori e cu putință.

Fiecare preot castrens are să ducă totdeauna cu sine următoarele obiecte, cari are să și-le procureze însuș din relutul de echipare: patrahir, crucifix, sticluta cu oleul bolnavilor, un mic euhologiu (rituale) și o eșarpă albă cu o cruce roșie pe ea, la braț. Fiecare preot are să îngrijească însuși de evantul cuvenit de oleu al bolnavilor și de prescura — pâinea — cuvenită. Practic va fi ca preoții noștri, de acasă să-și pregătească agnețele și părțicelele pentru sf. liturgie și pentru sf. Cuminecătură, uscându-le puțin, și putând astfel să le conzerve și să le aibă totdeauna la îndemână.

Pentru primejdia profanării, vicarul apostolic castrens oprește strict pe preoții militari să ducă cu sine sf. Cuminecătură, adecă sf. Specii consacrate. În caz de necesitate bunul Dumnezeu nu va detrage grația sa unui luptător, care are părerea de rău și este provăzut cu absoluțiunea sacramentală și cu ungerea extremă (maslu). Fiind vorba de noi greco-catolici, subscrișul riscă părerea, că în cazul necesității și pentru a putea veni în ajutorul cât mai multora, din ritualul maslului s'ar putea elimina toate ceremoniile, rugăciunile etc., rămânând să se aplice numai materia și să se reciteze formula sacramentală rânduită („Părinte sfinte, doctorul sufletelor și al trupurilor.... etc.”)

Privitor la serviciul divin, preoții militari se vor potrivi împrejurărilor; dorința episcopului vicar castrens este ca serviciul divin pentru soldați să fie împreunat de câteori numai se poate, cu câte o alocuție scurtă, dar măduoasă și cu efect.

Privitor la matriculă, precum și privitor la orice alte nedumeriri ce le-ar avea, preoții militari din rezervă se vor adresa pentru sfat și ajutor la preoții militari de profesiune.

Atâta sună instrucția episcopului castrens.

Mai pot adauge, că după un decret al Penitențiariei din Roma, fiecare soldat mobilizat din clipa mobilizării sale se socotește ca aflându-se în primejdia de moarte.

— vim. —

Soldații noștri au să se lupte nu numai contra inamicului, ci și contra frigului. Ceice au blăni, pieptare, cojoace sunt rugați să le trimită la adresa: *Hadsegélyző hivatal, Budapest, Váci utca 38. Posta le transportă gratuit.*

Războiul european.

Sârbii alungați din Bosnia.

Telegramă particulară primită în 28 Oct. la 9 ore a. m.

Budaposta, 27 Oct. Comunicat oficial sosit la 3 ore 38 minute:

Forțele sârbești și muntenege înfrânte la *Romanja Planina*, după ce le-am alungat necurmat în decurs de patru zile, în apropierea *Vișegrad* și *Garozda* le-am respins peste *Drina*. În acest timp trupele noastre, în școala de lângă *Han-Stjenica*, au câștigat multe muniții pentru infanterie și artilerie, și în luptele ulterioare de de-fenzivă de lângă *Velico-Prado-Vracevice*, am capturat mai multe mitralieze și tunuri de munte. Prin aceasta partea ostică a Bosniei până la *Drina*, e curățită de dușman.

În aceeași zi, în care am alungat pe sârbi și pe muntenege peste *Drina*, trupele noastre aflătoare în *Sârbia*, de asemenea au obținut rezultate însemnate. În apropierea localității *Raisnje*, la *Macva*, am luat cu asalt două poziții inimice fortificate și am capturat 4 mitralieze, 600 puști și bombe, făcând o mulțime de prizoneri.

General Potiorek.

(Biroul de presă al min. prezid.)

Luptele din Polonia rusească.

Budaposta, 27 Octomvrie. Dela cartierul general se comunică:

În luptele ce decurg la *Ivangorod* am capturat opt mii prizoneri și nouăsprezece mitraliere.

În apropiere de *Saroslaw*, un colonel rus și două sute oameni, au fost siliți să se predea.

La *Zaluce* (spre sud-vest dela *Sniatyn*) și la *Pasiec* (spre sud-vest dela *Nadvorna*) am respins pe inamic.

În general situația e neschimbată.

General Höfer,

substit. șef. de stat major.

(Biroul de presă al min. prez.)

Comunicat oficial german.

Telegramă particulară primită în 28 Oct. la 10 ore a. m.

Dela cartierul general german se comunică:

Pe malul canalului *Yser-Ypres* și spre sud-vest dela *Lille*, luptele decurg cu îndărgire neschimbată. Trupele germane și în alte privințe au înaintat.

Atacul germanilor spre vest dela *Awgustow* progresează încet. Spre

sud dela Varșovia am respins toate atacurile unor puternice armate rusești. Spre nord dela Ivangorod alte corpuri rusești de armată au trecut Vistula.

(Biroul de presă al min. prez.)

Diverse.

Societatea de lectură „I. M. Clain“ a teologilor din Blaj pe anul 1914—15 s'a constituit în modul următor: **Prezident:** Oct. Modorcea, an IV; **Viceprezident:** Petru Feneșan, an III; **Secretar:** George Mărie, an IV; **Cassar:** Gregoriu Pădurean, an III; **Arhivar:** Gavril Deac, an III; **Bibliotecar:** Ioan Chines an II; **Vicebibliotecar:** Aurel Pop, an I; **Notar:** Aloisiu Simon an I; **Controlor:** Gavril Filimon, an II; **Economi:** Teodor Florea an II; **Ion Ciortea și Simonetti** an I; **Comisia literară:** Ion Olteanu și Bazil Mureșan an IV; **Alexandru Rus și Traian Popa,** an III; **Dem. Toncean și Laurean Puia,** an II; **Ioan Mărginean și Liviu Ciungan** an I; **Conducător de cor:** Emil Ștefănuțiu; **Conducător de orchestră:** Eugen Hopârtean.

Testamentul Regelui Carol va fi gravat pe o tablă de bronz la Academie. După cum se știe, în ziua morții Regelui Carol, Academia Română a ținut o ședință intimă extraordinară.

Atunci dl. D. Onciul, președintele secției istorice a Academiei, a rostit o cuvântare ca **testamentul Regelui Carol să fie gravat pe o tablă de bronz.**

Iată textul acelei cuvântări:

„In „Monitorul Oficial“ de astăzi, toți am citit, cu inima înduioșată, Testamentul narelui Rege pe care îl plângem. Este un act de înțelepciune domnească, de dragoste părintească pentru țară și popor și de grijă pentru cultura națională, frumos și înălțător cum numai Regele Carol a știut să lase ca ultimă voință. Prin sublimatele sentimente cari au dictat acest Testament, prin stilul măiestru și frumoasa limbă românească în care e scris, el este și o înaltă operă literară, merită să rămână un act monumental al primului Rege Român.

Acest Testament al Regelui Intemeietor, în care se prevede și un legat pentru Academia noastră, căreia Augustul protector i-a arătat în totdeauna cea mai afectuoasă solitudine, acest ultim cuvânt al Său atât de scump nouă, propun să fie gravat pe o tablă de bronz, care să fie expusă în sala de lectură a bibliotecii Academiei, drept mărturie neperitoare și pildă strălucitoare care să se perpetueze din generație în generație“.

Membrii prezenți au aprobat în unanimitate propunerea d-lui profesor Onciul.

A luat cuvântul d-l prof. Petre Poni, care adaogă la propunerea d-lui Onciul următoarele:

„Intru cât testamentul Regelui Carol este olograf, ar fi un semn de adâncă pietate din partea Academiei, ca acest testament să fie reprodus în o tablă de bronz, în facsimile mărit“.

Academia a primit în deplin acord al membrilor prezenți părerea d-lui Poni.

Așa că, testamentul Regelui va rămâne ca un monument neperitor, de pilda înțelepciunii Suveranului și a cultului pentru limba românească.

„Gazeta“.

Franța nu se roagă. Ziarul „Eclair“ anunță, că guvernul francez a primit o rugare subscrisă de 180.000 catolici francezi, în care aceștia roagă guvernul să dispună oficios, că în toată țara să se facă rugăciuni pentru biruința armelor franceze. Ministrul a respins această petițiune motivând, că „opinia publică“ ar fi contrară acestei dispoziții. Totodată a interzis oficialilor de stat, ca să iee parte la astfel de rugăciuni. Se vede deci, că Franța nu se roagă încă și va veni poate gânduri mai bune, când Germanii vor fi la porțile Parisului!

Se pot trimite pachete soldaților. Direcțiunea postelor anunță, că începând cu ziua de azi se pot trimite pachete soldaților, cari au posta de companie („Feldpost“, „tăbori posta“) numerii: 9, 11, 16, 21, 31, 33, 34, 38, 39, 40, 44, 45, 46, 49, 51, 55, 61, 66, 68, 69, 76, 78, 81, 84, 85, 83, 95, 96, 106, 111, 113, 119, 140, 151, 186, 187, 188, 189, 190, 191, 211, 212, 300, 301, 302, 303, 304, 305, 306, 307, 308, 309, 310 și 311.

Lucrurile trimise pot fi împachetate în cutii de lemn, ori în pânză tare, și afară de adresa exactă a soldatului să se pună și cea a trimitătorului. Pachetele vor conține numai haine și obiecte de echipament necesare soldatului.

MAI NOU.

Luptele din Sârbia.

Telegramă particulară primită în 29 Oct. la 9 ore a. m.

Comunicat oficial sosit la 3 ore 15 minute.

In 26 l. c. am câștigat noi succese în Sârbia. Trupele noastre au ocupat localitatea Ravnje și poziția inamică fortificată din Cacva, spre nord dela Crnabor, trupele noastre au luat-o cu asalt, după o apărare vitejească a dușmanului; în cursul acesteia am capturat patru tunuri, 8 mitrailese și o mare cantitate de munițiuni. Am prins cinci ofițeri și cinci sute ostași.

Mareșal Potiorek.

Luptele din Belgia și Franța.

Telegramă particulară primită în 29 Oct. la 9 ore a. m.

Belin, 28 Oct. Cartierul general comunică cu datul de 28 Oct. a. m.

La Nieuport-Dixmuiden lupta continuă. Belgienii au primit acolo însemnate trupe de întărire; noi continuăm atacul. În lupta contra aripei noastre drepte, au luat parte șasprezece vase de războiu engleze, focul lor a fost fără rezultat. La Ypres, în 27 Octombrie, situația a rămas neschimbată.

Spre vest dela Lille, continuăm să atacăm cu succés.

În pădurile Argonnes din nou am cuprins câteva tranșee inimice și mai mulți prinsoneri.

Pe câmpul de operațiuni din vest, alte lucruri esențiale nu s'au întâmplat. (Biroul de presă al ministr. prezid.).

Luptele din Galiția.

Telegramă particulară primită la 29 Oct. 9 ore a. m.

Comunicat oficial sosit d. a. la 3 ore 40 minute:

În decursul zilei de ieri, în Galiția nu s'au întâmplat lucruri importante. În unele părți ale frontului, ambele părți s'au fortificat cu șanțuri și valuri de pământ. Bateriile noastre grele au nimicit mai multe baterii și puncte de sprigin inimice.

General Höfer,

subst. șef. stat. major.

(Biroul de presă al min. prez.)

Luptele din Polonia.

Telegramă particulară primită la 29 Oct. la 9 ore a. m.

În Polonia, trupele germane și austro-ungare în fața unor puteri nouă rusești, cari înaintau dinspre Ivangorod, Varșovia și Novosozhiewsk, au fost silite să devieze. După ce până atunci în lupte de mai multe zile, totdeauna au respins cu succés toate atacurile rușilor. Rușii deocamdată n'au urmărit trupele noastre. Rumperea legăturii cu dușmanul a decurs fără greutate. Trupele noastre conform situației, se vor grupa din nou. Pe câmpul de luptă nord-ostic schimbare esențială n'a obvenit.

(Biroul de presă al ministr. prezid.).

Sentița dela Serajevo.

Cinci inși au fost judecați la moarte, unul la temniță pe viață, iar trei osândiți la 20 ani temniță grea.

În procesul intentat ucigașilor moștenitorului nostru de tron Franz Ferdinand și a soției Sale Sofia de Hohenberg tribunalul din Seraievo a adus Miercuri în 28 l. c. următoarea sentiță: Danilo Ilici, Veljco Cubrilovici, Nado Kerovici, Mirco Iovanovici, și Iacove Milovici au fost osândiți la moarte prin ștreang.

Mitar Kerovici la temniță pe viață. Gavriilo Princip, Nadjelko Cabrinovici și Trijko Graber la 20 ani temniță grea.

Proprietar, editor: Emil Tatar.

Redactor responsabil: Augustin Gruția.